

Filmpjes en posters moeten bewustwording risico's vergroten

Campagne Veilig op 1

Een ongeluk zit in een klein hoekje, zo luidt het spreekwoord. Dat geldt ook voor boomkwekers en medewerkers van groenvoorzieners en boomverzorgingsbedrijven. Om het aantal (dodelijke) ongelukken naar beneden te brengen, werd de campagne Veilig op 1 opgezet.

Auteur: Sjoerd Rispens

Bewustzijn

'We hebben helaas te veel ongelukken in onze sector. Daarom proberen we samen met Stigas dit tijt te keren, door degenen die het overkomen is hun verhaal te laten vertellen. We hopen dat dit confronterende verhaal zorgt voor extra bewustwording van de risico's: Veiligheid op 1.' Dit plaatste Kees Weijtmans, directeur van de gelijknamige rooierij in Udenhout, onlangs op LinkedIn. De campagne Veilig op 1 moet deze bewustwording bewerkstelligen. 'Er werken veel partijen aan dit project mee', vertelt Peter Bredius van sectorinstituut en arbodienstbureau Stigas. 'LTO, Cumela, VHG, het RIVM, maar ook erfbezoekers en de inspectie SZW. Wij van Stigas trekken de kar, maar het is een divers en groot gezelschap. Onze bedoeling met dit project is voornamelijk om mensen te informeren en, nog belangrijker, bij medewerkers het bewustzijn van de risico's te vergroten. De cijfers zijn namelijk schrikbarend: de laatste tien jaar zijn er gemiddeld vijftien dodelijke ongelukken gebeurd in de agrarische en groene sec-

tor, waaronder de bos- en natuursector. Dit jaar staat de teller in de hele sector op acht. En dan zijn de ongelukken met zwaar letsel nog niet eens meegerekend; dat aantal is vele malen hoger. Op elk dodelijk ongeval zijn er circa dertig zware letselgevallen.'

Veiligheidsscan

'Hopelijk bereiken we met deze campagne zoveel mogelijk mensen en bedrijven', zegt Bredius. 'Dat doen we door tools aan te reiken. Dan moet je denken aan een veiligheidsscan, veiligheidsposters, stickers, filmpjes. De eerste Veilig op 1-week was in september. We proberen nu ook te bereiken dat meer mensen op trekkers hun gordel gaan gebruiken, want dat gebeurt ook te weinig.'

Risico's

'Tijdens het bomen rooien en snoeien komen helaas nogal eens ongelukken voor', zegt Kees Weijtmans. Die kunnen op veel manieren plaatsvinden: in boomrooierijen en kweke-

rijen of bij hoveniers. Denk bijvoorbeeld aan boomverzorgers; als afwisseling op het monotone snoeiwerk willen die ook graag eens wat bomen afzagen, maar dit brengt heel andere risico's met zich mee. Als je daar niet goed in bent of niet de juiste opleiding hebt gehad, loop je veel meer risico's. Zonder iets te willen afdingen op de individuele kwaliteiten van mensen: een boom rooien is toch iets anders dan een boom snoeien. We moeten voorkomen dat daar ongelukken van komen. De veiligheid moet op nummer één staan; elk ongeluk is er een te veel. Wij lopen nu eenmaal meer gevaar dan mensen die de hele dag op kantoor zitten.'

Meniscus

Weijtmans geeft twee voorbeelden van ongelukken die de afgelopen tijd plaatsvonden. 'Een werknemer kreeg een grote tak op zijn rug en is drie maanden uit de running geweest. Een free-lancer werd geraakt door een boom die onder spanning stond, toen een machinist de boom optilde omdat er een zaag klem zat. Die heeft onder meer zijn meniscus gescheurd. Het herstel zal een jaar duren en dat is heel vervelend voor een niet-verzekerde zzp'er.'

Oorzaken

'Het komt vooral door onderschatting en haastig werken', geeft Bredius desgevraagd als antwoord op de vraag waardoor die (dodelijke) ongelukken komen. 'Ik zit veel in de auto en ik vergelijk het vaak daarmee. Ik rijd zo'n veertigduizend kilometer per jaar. Schakelen gaat zo automatisch, daar denk ik niet meer bij na. Dat zie je hier ook. De medewerkers

'Ieder ongeluk is er een te veel; dat besef moet beter tussen de oren komen. Het is voor ons zaak om het aantal ongelukken zoveel mogelijk te beperken'

zijn zo gewend hun taken uit te voeren, dat ze de gevaren onderschatten en er niet meer bij stilstaan. Vooral zzp'ers lopen risico; ze worden ingezet zonder voldoende te zijn voorgelicht en geïnstrueerd over de uit te voeren taken en de bijbehorende risico's. Ze moeten veelal snel aan het werk, want alles moet op tijd af. Dan krijg je sneller ongelukken. Zzp'ers hebben natuurlijk wel basiskennis als het gaat om veiligheid, maar elk bedrijf heeft zijn eigen specifieke risico's, die een zzp'er niet altijd kent. Bij de ene boomrooierij staan net weer andere machines dan bij een rooierij verderop. Zzp'ers krijgen vaak wel een algemeen boekje met veiligheidsvoorschriften als ze ergens aan de slag gaan, maar geen specifieke uitleg. Verder zien we ook veel ongelukken gebeuren op vrijdagmiddag om drie uur, als het bijna weekend is en de oplettendheid en concentratie minder worden.'

Besef

Weijtmans noemt nog andere oorzaken. Veel ongelukken zijn volgens hem terug te voeren

op slechte communicatie en een manco in de opleidingen. Daar wordt niet voldoende op de gevaren gewezen. 'Ik weet dat er altijd risico's zullen blijven en dat je ongelukken nooit helemaal kunt voorkomen', zegt de directeur. 'Maar ieder ongeluk is er een te veel; dat besef moet beter tussen de oren komen. Het is voor ons zaak om het aantal ongelukken zoveel mogelijk te beperken.'

'Goede keuring van machines is ook een heel belangrijke factor', gaat de directeur verder. 'We willen dat de werkinspecties uitgebreid worden, zodat er meer en beter gecontroleerd kan worden. Er zijn behoorlijk wat machines die in slechte staat verkeren of al heel lang niet gekeurd zijn. Dat is natuurlijk ook heel onveilig.'

Herhalen

Er zullen ook filmpjes op de site worden gedeeld waarin slachtoffers hun verhaal vertellen, om het bewustzijn van de risico's te versterken. Er is gekozen voor het maken van

'Hopelijk bereiken we met deze campagne zoveel mogelijk mensen en bedrijven'

filmpjes, omdat een persoonlijk verhaal zo beter bij de doelgroep aankomt, volgens Bredius.

'Het gaat hier om praktische harde werkers; een geschreven tekst maakt minder indruk. Op een filmpje is de situatie veel herkenbaarder. En we zetten bij deze campagne enorm in op herhaling. Het verhaal van een slachtoffer maakt wel indruk, maar een paar dagen later kan dat weer verwaterd zijn. Dus: herhalen, herhalen, herhalen! We geven ook aan dat er meer toezicht moet komen. De verantwoordelijkheid ligt ook bij de werkgevers. Zij moeten goed opletten of hun werknemers wel op pad gaan met de juiste veiligheidsuitrusting en deze ook correct gebruiken. Dat gebeurt niet altijd. Als je dat ziet, spreek diegene dan altijd aan!'

'Op sigarettenpakjes kwamen na verloop van tijd waarschuwingen te staan dat roken slecht is voor de gezondheid', vult Weijtmans aan. 'Die boodschap werd steeds heftiger. Dat heeft wel effect gehad. Niet iedere roker zal daardoor zijn gestopt, maar het draagt er wel aan bij. We hopen op een soortgelijk effect in onze sector door slachtoffers aan het woord te laten. We ontwerpen ook stickers met waarschuwingen erop.'

Verzwegen

Zowel Weijtmans als Bredius vermoedt dat veel ongelukken verzwegen worden. 'De zeer ernstige en dodelijke gevallen zijn vaak wel bekend; die kun je moeilijk verzwijgen', zegt Bredius. 'Maar alles wat niet onder die noemer valt, wordt vaak verzwegen. Mensen willen de

vuile was niet buiten hangen; het gevaar om een slecht imago te krijgen en je licenties kwijt te raken is groot. Daar zitten bedrijven natuurlijk niet op te wachten. Als de inspectie SZW er later alsnog achter komt dat je een bedrijfsongeval verzwegen hebt, heb je ook een groot probleem, maar bedrijven nemen dat risico.'

Een van de dingen die Stigas via de campagne Veilig op 1 wil bereiken, is een centraal meldpunt voor alle ongevallen. 'Dan kunnen we van elkaar leren', legt Bredius uit. 'We kunnen dit niet verplicht stellen, maar het zou wel helpen. Er is al een portal beschikbaar waar mensen onder andere de risico's van het vak kunnen vinden. We willen die uitbreiden, zodat daar bijvoorbeeld alle ongevallen gemeld kunnen worden, maar dat staat nog in de kinderschoenen.'

Resultaten

De campagne loopt al twee jaar. Een paar keer per jaar vergaderen alle partijen die meedoen aan de campagne Veilig op 1. Ze brengen elkaar dan op de hoogte van wat ze gedaan hebben en welke resultaten dat heeft opgeleverd. Een einddatum voor de campagne staat nog niet vast. 'Die zou moeten zijn op het moment dat er nul dodelijke ongevallen zijn', zegt Bredius. 'De campagne heette eerst: "Nul dodelijke slachtoffers in 2020". We doen ons uiterste best om dat te bereiken.'

Mindset

'De kosten zijn vaak een onderwerp van

gesprek', zegt Weijtmans over de bijeenkomsten. 'Maar in mijn ogen mogen de kosten nooit een beletsel zijn. We kunnen er net zo lang over praten als we willen, maar het gaat erom dat de veiligheid van de medewerkers gewaarborgd is, zodat we met zijn allen oud en gezond kunnen worden.' Weijtmans wil zo snel mogelijk resultaten boeken. 'Het is niet de bedoeling dat we over een jaar nog nauwelijks stappen hebben gezet. We zijn er dagelijks mee bezig, proberen de juiste mindset te implementeren en zoveel mogelijk te regelen met de opleidingen. Maar we hebben het nu ook druk met rooien; we moeten ook ons geld verdienen. Ik verwacht dat we in het broedseizoen wel de nodige stappen kunnen gaan zetten.'

Be social

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/article/31715/filmpjes-en-posters-moeten-bewustwording-risicos-vergroten

'Tijdens het bomen rooien en snoeien komen helaas nogal eens ongelukken voor'

Kees Weijtmans

Boomrooierij Weijtmans